

Adalékok a toronyórák történetéhez. Pozsonyban már 1430—34-ben volt toronyóra („Századok“ 1874. I. füz. 5. l.), míg Kassán csak 1461 körül tétetik említés Miklós első oragyártóról. Bártfán már 1455-ben tétetik említés a bártfai „Distributa Comunia“ című számadási könyv szerint, mely Miskovszky Viktor „Bártfa középkori műemlékei“ című munka I. kötetében van közölve — „Anno 1455 pro fune ad chorologium“ fizettek. „Anno 1528 item feria 6-ta ante Palmarum pro rota ad Horologium“ — utalványoztak. (L. Miskovszky Viktornak, a bártfai sz. Egyed templomnak műrégészeti leírásában I. köt. 17. és 21. ll. Kiadva 1880-ban.) Továbbá a bártfaiak 1627-ben december hó 14-ikén Schönleben Dávid polgár és lakatos, valamint Siedelmann Tóbiás polgár és kis óra csinálóval oly egyezséget kötöttek, hogy az elmúlt évtől — 1628. év keresztelő sz. János napjáig egy oly órát fognak csinálni, a bártfai templom tornyába, melynek lapkörén a nap és hold járása s az óraüteseknél egy ütenyt verő angyal legyen látható; továbbá az óraütesen kívül negyedórát is fog ütni. Az alku 430 aranyforintban állapított meg, melyre 100 forintot aranyban előlegül fel is vettek. A lapkörre szükséges rezet, valamint egyéb megkivántató anyagokat a bártfaiak ingyen adják. Az óra felállítására alkalmával ingyen tartatnak el. Ez az óra azután egy nagy tűzvész áldozata lett. (L. Bártfa város levéltárát az 1627. és 1628. évekhez és fent idézett munka II-dik kötetét.) A kassai toronyóra, a torony első emeletén van elhelyezve, az északi toronynak keleti részében egy kis szobácskában. Bajárata előtt van egy kis szoba, melyben az őr téli időben lakik és felügyel az órára, hogy a kerekeken az olaj meg ne fagyjon. Az órás az elmúlt időben minden nap reggel 7 órakor kente az órakerekeket, a felhúzás este történt. A múlt század óráját Kassa városa, a miszlókai templomnak ajándékozta, mint kegyúr. Ezután 1819-ben egy órát vettek; melynek Ankerén (vagyis horgonyán) délkeletnek kifelé eső részén e kivésés volt olvasható; „Sub Judicatu Domini Perillustris Francisci Spernahovics (1820—1823.) Cons. Andreae Tamássy et Ivan Fedák“¹⁾ A keréken Anno 1819. Franc Palczér.“

DRAGÓNER BÉLA.

¹⁾ „Sub Plebis Alexandro Hascke; Archytecto: Josepho Bellák.“ U. ott: „Javitotta Gilányi János 1879. évben.“ Az Anker alján délről nézve: „Schubert reparirt 1874.“ „G. H.“ mely két betű alatt Schubert valami segítője jeleztetik. Ezt az órát azután valahová kidobták és 1884-ben (^{14/8}) Éder Gyula városi tanácsnok által új órát vettek 3400 forintért, melyen következő felírás van: „Bernhardt Zachariäe Leipzig Nro. 675.“ Ezen óra nagyon gyöngye szerkezeű, úgy hogy már 1893 december 19-ikétől több mint 13 hétig reparációban volt. A mostani óra gondozója Gilányi János tapasztalatokban megöszült kitünő órás, kinek lelkiismeretes gondozása folytán teszi csak meg ez a gyenge óra azt a nagy szolgálatot, melyre egy jó toronyóra, így nagy városban mint Kassa, hivatva van megtenni.